

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Борцова М.О.

студентка,

Фінансово-правовий коледж

ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ

Нормальне функціонування ринку передбачає наявність розвиненої системи засобів, що забезпечують здійснення обміну між його суб'єктами. Вона включає різні способи та організації, за допомогою яких відбувається рух товарів, послуг, грошей, цінних паперів та робочої сили. Ця система отримала назву інфраструктури ринку.

Інфраструктура ринку включає банки, біржі, фінансові установи – інвестиційні фонди та компанії, страхові компанії, інноваційні фонди, різного роду торгово-посередницькі підприємства, організації та установи.

У сучасних умовах важливу роль у функціонуванні ринку відіграють такі елементи інфраструктури, як ярмарки, виставки, логістичні, земельні та інші аукціони, інформаційно-комерційні організації.

Головне призначення інфраструктури ринку – забезпечити цивілізований характер діяльності ринкових суб'єктів. Воно реалізується через функції, які виконує інфраструктура.

Одним із найважливіших елементів ринкової інфраструктури є біржа. Це заклад, в якому укладаються угоди про купівлю – продаж цінних паперів, валюти або масових товарів, що реалізуються за стандартами або зразками.

Існують два види ринкової інфраструктури: спеціалізована і загальна. Спеціалізована – обслуговує окремі ринки. Основними елементами спеціалізованої інфраструктури, тобто структури, яка сприяє організаційному оформленню ринкових відносин є біржі, системи оптової й роздрібної торгівлі, ярмарки, аукціони, торговельні доми та ін. Загальна інфраструктура обслуговує ринкову економіку в цілому. З певною мірою умовності сюди можна віднести: грошову, фінансову, кредитну й податкову системи.

Підприємства інфраструктури відіграють важливу роль в економіці розвинутих країн. Вони забезпечують взаємозв'язок між основними суб'єктами економічних відносин – виробниками та споживачами, надають їм необхідні послуги, які сприяють підвищенню ефективності виробництва, прискорюють просування товарів до безпосереднього споживача.

Найважливішим атрибутом ринкової системи господарювання є ринок. Його часто визначають як сферу обміну, у якій здійснюються угоди купівлі і продажу товарів і послуг. Також можна виділити ще одне розуміння ринку – як форми організації і функціонування економічних зв'язків господарюючих суб'єктів, що ґрунтуються на принципах вільної купівлі-продажу, і як суспільної форми функціонування економіки, за якої забезпечується взаємодія виробництва і споживання, прямий і зворотній вплив на виробництва і споживання.

Об'єктивними умовами існування і функціонування ринку є товарне виробництво – основа ринкової економіки, суспільний поділ праці, економічна відокремленість виробників, базою якої є економічна конкуренція між відокремленими, самобутніми суб'єктами господарювання, існування відповідної структури та інфраструктури, стійкої

фінансової і грошової систем, наявність правової бази, що сприяє створенню і постійному відновленню відповідного ринкового середовища і психологічного клімату.

Щодо структури ринку, то її розглядають з різних точок зору, що пов'язано зі складною системою господарських відносин. Залежно від економічного призначення розрізняють ринок ресурсів (засобів виробництва), ринок продуктів (предметів споживання), ринок праці (робочої сили) та ринок капіталів (грошовий).

Структура ринку з точки зору територіального підходу являє собою: внутрішній ринок місцевий, регіональний, національний, зовнішній ринок – транснаціональний та світовий.

З урахуванням конкретних видів товарів і послуг виділяють ринок спеціалізованих товарів (промислових, продовольчих, комп'ютерів, бавовни, цукру та ін.) та ринок спеціалізованих послуг (страхування, консультативні послуги тощо).

Свої функції ринок виконує через розгалужену інфраструктуру: товарні, фондові та валютні біржі, торгово – збутові фірми, банки тощо. Між ступенем розвитку ринку та його інфраструктурою існує пряма залежність – чим більше розвинута інфраструктура, тим розвинутіший ринок.

Україні, в сучасних умовах, як і іншим постсоціалістичним країнам, що переходять до ринкової економіки, необхідне ринкове регулювання, в тому числі щодо ціноутворення.

Конкуренція, а також вільне ціноутворення – необхідні інститути ринку, не можуть функціонувати через відсутність бірж, інформаційно-комерційних, оптових та постачальницьких організацій, пунктів прокату, культури введення ринкової економіки. Відсутність введення культури ринкової економіки пов'язане з нестачею досвіду роботи і кадрів.

Так створення ринкової інфраструктури відбувається дуже повільно, з великим відхиленням. Товарних бірж, наприклад, у нас засновано більше, ніж у США або в будь-якій іншій країні. Проте процес формування ринкової інфраструктури відбувається, його треба прискорювати. Набувають досвіду і кадри, що працюють в інститутах ринку.

Для того щоб суб'єкти національного ринку не тільки мали ринкову інфраструктуру, право власності на засоби виробництва і продукцію, а й могли реалізувати це право, крім економічних потрібні ще й правові передумови. Ось чому в країні йде процес відпрацювання і прийняття юридичних законів, які сприяють формуванню ринкового середовища. Проте він йде повільно, часто в прийняті закони вносяться суттєві зміни, відсутня узгодженість законодавчих актів. Все це гальмує ринкові перетворення. Юридичні закони мають відображати реалії економічного життя, бути націленими на відтворення конкурентного середовища. Слід відпрацювати механізм реалізації цих законів.

Відтворюючи ринкові інститути, не можна забувати, що ринок будують люди, від їхньої свідомості, бажання, розуміння залежить дуже багато. Якщо суспільна свідомість не буде настроєна на ринкову хвилю, то ринок будуватись не буде. Цей процес може затягтись, а то й піти у якомусь іншому напрямі. Слід врахувати, що психологічний стан наших людей нині досить складний і суперечливий. Вони не тільки мало знають про ринок, а й вважають, що держава кинула їх напризволяще. У такій обстановці вибір моделі й шляху побудови ринку має надзвичайно важливе значення.

Список використаних джерел:

1. Федоренко В.Г. Основи економічної теорії : [підручник ; за науковою ред. проф. В.Г. Федоренка] / В.Г. Федоренко, О.М. Діденко, М.П. Денисенко, М.М. Руженський – К. : Алтера, 2005. – 511 с.

2. Предборського В.А. Основи економічної теорії / В.А. Предборського – Київ. «Кондор» – 2002. – 621 с.
3. Башнянин Г.І. Політична економія : підручник для студентів вузів / Г.І. Башнянин, П.Ю. Лазур, В.С. Медведєв – Київ : Ельга, 2000. – 526 с.
4. Ривак О.С. Основи економічної теорії : навчальний посібник / О.С. Ривак, С.Д. Дзюбик / Київ : Знання, 2008. – 213 с.
5. Мочерний С.В. Політична економія : підручник / С.В. Мочерний, Я.С. Мочерна / Київ : Знання, 2007. – 684 с.
6. Чухна А.А. Основи економічної теорії : [підручник ; за редакцією академіка НАН А.А. Чухна] / А.А. Чухна – Київ. «Вища школа» – 2001 – 615 с.

Супруненко Л.А.

аспірант,

Науково-дослідний економічний інститут

Міністерства економічного розвитку і торгівлі України

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УКРАЇНІ

Сьогодні концепція розвитку прикордонних регіонів Європи, що розглядається крізь призму транскордонного співробітництва, полягає в тому, щоб негативні риси периферійності перетворити на переваги.

У цьому контексті місце транскордонного співробітництва в регіональному / територіальному розвитку визначається його здатністю до мобілізації та ефективного використання існуючого потенціалу прикордонних регіонів і територій, а також до оптимального поєднання можливостей та ресурсів прикордонних регіонів і територій двох або більше країн, що межують, з метою розв'язання спільних проблем та вирішення завдань просторового розвитку в межах транскордонних регіонів.

В Україні серед основних чинників, що стримують розвиток транскордонного співробітництва, можна назвати такі:

недооцінка з боку центральної влади транскордонного співробітництва як інструменту територіального / регіонального розвитку і покращення якості життя людей, які мешкають у прикордонних регіонах України;

обмеженість стратегічного бачення завдань та перспектив розвитку транскордонного співробітництва як з боку уряду, так і з боку місцевих органів влади України, а також «відсутність навичок спільного планування розвитку прикордонних територій»;

мізерний рівень фінансової підтримки спільних транскордонних проектів як з боку уряду, так і з боку місцевих органів влади (за винятком облаштування прикордонної інфраструктури);

слабкість інституційної бази регіонального розвитку, яка у прикордонних регіонах має відігравати роль одного з рушіїв транскордонного співробітництва;

відсутність у місцевих органів влади усвідомлення того, що завдання розвитку транскордонного співробітництва потребують від них функцій координації, а не жорсткого адміністрування. Як наслідок, до впровадження проектів транскордонного співробітництва залучається надто мало підприємців та неурядових організацій.

Географічне розташування регіонів та об'єктивні умови їхнього соціально-економічного розвитку вказують на наявність диспропорцій розвитку прикордонних регіонів. Постійна зміна територіальних пропорцій посилює нерівномірність